

Slučaj Cvjetan: kontroverzna odluka

Author: [Daniel Sunter](#)

Okolnost da će u ovom značajnom slučaju doći do obnavljanja citavog postupka ponovo je probudila sumnju u to da je Srbija sposobna suditi za ratne zločine

Vrhovni sud Srbije objavio je ovoga tjedna odluku o obnavljanju postupka protiv srpskog policajca koji je prošle godine proglašen krivim za ubojstvo albanskih civila, među kojima je bilo i djece, tokom rata vođenog na Kosovu 1999.

Odluka je saopćena 12. siječnja/januara, da bi odmah potom neki beogradski promatraci sud optuzili da je pri obaranju presude bio politički motiviran, upozoravajući da je time ujedno poslan i pogresan signal žrtvama i svim budućim svjedocima na sudjenjima za ratne zločine.

Ostali pak tvrde da najvise sud u zemlji praktično nije ni mogao učiniti ništa drugo, s obzirom na brojna kršenja procedure počinjena u ranoj fazi istrage.

Tokom kosovskog sukoba Sasa Cvjetan bio je pripadnik zloglasne specijalne jedinice srpske policije zvane "Skorpioni". Beogradski sud ga je prolijetos osudio na maksimalnu zatvorsku kaznu u trajanju od 20 godina, i to zbog ubojstva 14 pripadnika jedne albanske obitelji u Podujevu. Ubojstva su se navodno dogodila nakon što je u ozujku/martu 1999. počela vojna intervencija NATO-a.

Cvjetan je prva osoba kojoj se za ratne zločine sudilo pred srpskim civilnim sudom. Mnogi su stoga na to sudjenje gledali kao na test koji je trebalo da pokaže je li Srbija zaista spremna suditi osobama osumnjicima za ratne zločine.

Slučaj je postao još važniji zbog toga što se srpski premijer Vojislav Kostunica zalaze za to da Haski tribunal izvjestan broj sudjenja osumnjicima visokog ranga prepusti Srbiji, čiji su sudovi po njegovom mišljenju sposobni za procesuiranje ratnih zločina.

Beogradska vlada odbija izručiti bilo kog od dvadesetak haskih optuženika za koje se pretpostavlja da žive u Srbiji. Bilo je, doduse, nekoliko neodlučnih pokušaja uvjeravanja osumnjicima da se dobrovoljno predaju.

Međutim, najnovija odluka Vrhovnog suda pojačava sumnje u spremnost Srbije da procesuiratne zločine, pri čemu promatraci ističu da slučaj Cvjetan nije i jedini koji je ponisten.

Prolog rujna/septembra Vrhovni je sud već obesnažio jednu kaznu koja je ranije izrečena za ratne zločine. Radilo se o sudbini građana Srbije muslimanske nacionalnosti koji su 1992., prilikom putovanja na bosanski teritorij – a uz suglasnost tadašnjih beogradskih vlasti – bili oti iz voza i potom ubijeni.

Trenutno je u toku još jedno sudjenje za ratne zločine, i to pred novoosnovanim Specijalnim sudom za ratne zločine u Beogradu, gdje je 17 pripadnika srpskih paravojnih formacija optuženo za zločine koji su 1991. počinjeni u hrvatskom gradu Vukovaru.

Beogradski su analitici nakon kontroverzne odluke Vrhovnog suda iznijeli podijeljena mišljenja o prirodi poruke koja je na taj način poslana u vezi s ovim i svim budućim sudjenjima za ratne zločine.

Neki smatraju kako je sudska odluka o ponistavanju presude u pravnom smislu iznudjena, posto su se u pocetnoj fazi sudjenja dogodile brojne nepravilnosti.

Cvjetanov se branilac na presudu zalio zbog toga sto su njegovom klijentu na samom pocetku istrage prava prekršena time sto je bio saslušan bez prisutstva advokata.

Cvjetan je u kasnijoj fazi sudjenja insistirao na tome da je krivicu priznao tek nakon torture kojoj su ga podvrgla dvojica istraznih oficira.

Istraga o umijesanosti pripadnika "Skorpiona" u ubojstvo albanskih civila u Podujevu otpocela je jos 1999., u vrijeme dok je na vlasti bio Slobodan Milosevic. Pod tom vlascu su se odigrale i spomenute neregularnosti.

Nakon Milosevicevog pada, istraga je 2001. prvo naglo obustavljena, da bi potom ipak bila nastavljena. Medjutim, u OESS-ovom izvjestaju o stanju srpskog pravosudja, objavljenom u studenom/novembru 2003., navodi se da su se nepravilnosti u slucaju Cvjetan nastavile i u narednom razdoblju.

Nezavisno od svih propusta koji su navodno pocinjeni, mnogi smatraju da je odlukom Vrhovnog suda poslan najgori moguci signal – kako samim zrtvama, tako i eventualnim buducim svjedocima na sudjenjima za ratne zlocine.

"Ovakav ishod je uvijek zabrinjavajuci", izjavio je za IWPR jedan zapadni diplomat upucen u problematiku ratnih zlocina. Isticuci da je odluka bila "vjerojatno politicki motivirana", on je ukazao da je to "vec drugi put za tri mjeseca da jedna presuda za ratne zlocine biva ponistena".

I Natasa Kandic, direktorica beogradskog Fonda za humanitarno pravo (FHP) – vodece nevladine organizacije kada je o pracenju sudjenja za ratne zlocine rijec – slaze se s tezom po kojoj je cinjenica da je novo ponistenje sudske presude "zabrinjavajuće".

"Ozbiljno sumnjam da je presuda ponistena nakon temeljne analize Vrhovnog suda", izjavila je Kandiceva za IWPR.

FHP je posredovao u izvodjenju kljucnih svjedoka u slucaju Cvjetan. Obnavljanje procesa ce, po rijecima Kandiceve, biti prilicno komplicirano, posto ce se mnogi svjedoci, koji su se vec jednom pojavili pred sudom, morati oduprijeti vlastitim strahovanjima.

Daniel Sunter je suradnik IWPR-a iz Beograda.

Location: Serbia
Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/slucaj-cvjetan-kontroverzna-odluka>